

finančne uprave. To se seveda zopet zgodi, saj so se razmere znatno poslabšale.

Končno pa je tudi treba, da davkoplačevalci pri volitvi svojih zastopnikov v komisijo za odmerjenje osebne dohodarine izvolijo može, ki bodo imeli voljo in zmožnost se brezobzirno in če treba tudi z obstrukcijo ustaviti vsaki najmanjši krivici.

Boj, ki meri na to, da se zagotovi pravično in zakonito obdavčenje, se mora odločno dvobojevati. A morda bi ne bilo napačno ko bi se tudi drugim oddelkom finančne uprave posvetila večja pozornost, kakor doslej, kajti razne dogodbe pričajo, da je pri finančni upravi na Kranjskem nekaj gnilega in to je treba v javnem interesu kakor tudi v interesu vsacega posameznika korenito izrezati.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Mirno in tiho tečejo sedaj pogajanja mej dunajsko in mej ogrsko vlado zastran nagodbe. O veletežavni zadevi veterinarstva, ki je bila izvor velikim zlom in povod velikemu nasprotju mej obema državnima polovicama, se je tudi že doseglo sporazumljenje in splošna sodba je, da se tako zgodi tudi pri vseh drugih prepornih točkah.

Deželni zbor. — Večinoma so deželni zbori zaradi poletne vročine že pretrgali zasedanje in se bodo šele na jesen zopet sešli. Nekateri pa zborujejo še. V štajerskem deželnem zboru je bila te dni razprava o volilni reformi. Nemški nacionalci so napravili načrt popolnoma po svojih strankarskih potrebah, tako, da sebi zagotove večino. Preminjevalne predloge, tudi če so bili še tako opravičeni in utemeljeni, so vse odklonili, na kar je manjšina zapustila dvorano. Vsled tega je bilo razpravljanje in sklepanje o volilni reformi nemogoče in je ista brčkone za letos pokopana, ter se bodo nove volitve vršile še po starem volilnem redu. — Tirolski deželni zbor je vlada zaključila, ker se je bala, da začno Italijani zaradi trentinske avtonomije obstrukcijo. Pogajanja mej vlado in mej italijanskimi in nemškimi poslanci se nadaljujejo in vlada upa, da bodo imela uspeh. — V dalmatinskem deželnem zboru so letos debate jako živahne. V ospredju stoje narodna in državno-pravna prizadevanja Hrvatov. Posebno senzacijo je obudil govor poslanca Biankinija. Ta je rekel, da je Hrvatom lahko žal, ker so se borili za Avstrijo proti Turkom, zakaj če bi bili prišli pod Turčijo, bi bili danes lahko svobodni in neodvisni, kakor so Srbi in Bolgari. — V češkem deželnem zboru se je začela v sredo proračunska razprava. Pri tej priliki so Vsenemci izrekli, da se ne udeležijo pravih konferenc, ki jih pripravlja vlada, dokler ne bo uveljavljen nemški državni jezik. S tem so pravne konference v naprej obsojene.

Kallay — odstopi? — Skupni finančni minister in voditelj uprave Bosne in Hercegovine, g. Benjamin pl. Kallay je končno vendar dogospodaril in odstopi. To se zgodi, čim uredi gotove stvari v bosanski upravi. V prvi vrsti stoji mej temi stvarmi tajni dolg v znesku 20 milijonov, ki ga je napravil Kallay. Ta dolg se poplača iz denarja, ki je dovoljen za zgradbo bosanskih železnic in čim bo stvar v redu, pobere Kallay kopita. Tako se vsaj v obče sodi. Kallayev naslednik bo Madjar: ali sekcijski šef Talian, ki je bil kraljevski komisar pri letošnjem srbskem cerkvenem kongresu in čigar je žena Srbkinja, ali pa bivši generalni konzul v Srbiji Burian.

Češko-nemška sprava. — Jasna izjava čeških poslancev, da na noben način ne dopuste parlamentarne rešitve nagodbe, ako se jim ne da zadoščenje za razveljavljenje jezi-

kovnih naredb, je prisilila ministrskega predsednika, da poskusi doseči mej Čehi in mej Nemci sporazumljenje tako, da bi niti Čehi niti Nemci nagodbe ne pobijali iz političnih nagibov. Körber bi rad dal Čehom neko zadoščenje, ali če neče, da na mesto češke obstrukcije stopi nemška obstrukcija, mora pridobiti Nemce, da bodo zadovoljni. Körber hoče v ta namen pri pravih konferencah predlagati, naj privolijo Nemci, da se zopet uvede češki notranji uradni jezik, Čehi pa naj za to Nemcem koncedirajo narodne kurije v deželnem zboru. Čehi pa s tem niso zadovoljni in ker tudi Vsenemci o kaki spravi nečejo ničesar vedeti, dokler se ne uvede nemški državni jezik, bodo najbrž Körberjeve nade na pravne konference splavale po vodi.

Francija. — Monarhisti in klerikalci na Francoskem poskušajo sedaj provzročiti veliko politično krizo. Povod temu je, da je vlada dala zapreti blizu 3000 redovniških šol. Zdaj prirejajo združeni nasprotniki republike v raznih krajih večje ali manjše demonstracije proti vladi, a vender ne morejo provzročiti nič tacega, kar bi moglo vlado spraviti v stisko. Vse kaže, da se bo končanje redovniških šol brez posebnega hrupa izvršilo.

Italija. — Potovanje italijanskega kralja v Petrograd je že sedaj povod mnogim razpravam o pomenu in namenu sestanka ruskega carja in italijanskega kralja. Sodi se, da se je pri ti priliki doseglo porazumljenje mej Rusijo in Italijo glede dveh važnih vprašanj mejnarodnega pomena: glede balkanskega vprašanja in glede vprašanja o posesti ob Sredozemskem morju. V angleškem parlamentu se je kar naravnost trdilo, da so Italija, Francija in Španjska sklenile ligo, kako si mej seboj razdele severnoafriško obrežje. Angleži so seveda silno vznemirjeni, ker menijo po vsi pravici, da je ta zveza naperjena proti njim in da je ta zveza silno nevarna, ker stoji nekako pod protektoratom Rusije in sme gotovo tudi računati na rusko pomoč.

Obrtnija.

Pravica pekov.

V zadnji seji trgovske in obrtne zbornice kranjske je prišlo na razpravo tudi važno vprašanje, ali smejo branjevci za kruh, ki ga prodajajo, sami narejati testo. Zadruga pekov in kolačnikov v Ljubljani je vložila pri mestnem magistratu vlogo, v kateri prosi, da bi se branjevcem in prodajalcem kruha, ki niso donesli dokaza usposobljenosti za izvrševanje pekovskega obrta, prepovedalo, izdelovati testo za kruh, ki ga prodajajo. Mestni magistrat je tej prošnji ustregel. Nekateri interesentje so se proti temu pritožili, in c. kr. deželna vlada je zbornico vprašala za mnenje o tej zadevi.

Zbornica se je že v svoji plenarni seji dne 4. marca l. 1898. izrekla o tem vprašanju. Zavzela je stališče, da prodajalci kruha, izdelujoči sami testo, ne segajo v pravice pekov, če dajo to testo peči upravičenim pekom, češ, da izdelovanje testa ni subsumirati pojmu rokodelskega obrta in da ima značaj domačega obrta. Odsek je to vprašanje iznova temeljito pretresel, prišel do zaključka, da je zapustiti dosedanje stališče, in sklenil častiti zbornici predlagati, da se izjavi, da branjevci in prodajalci kruha, ki ni-

majo pekarske pravice, niso upravičeni in za izdelovanje testa za kruh, ki ga prodajajo, tudi če dajo to testo peči upravičenim pekom. To pa iz naslednjih razlogov.

Izdelovanje testa je po mnenju odsekovem smatrati za bistven del opravil pri narejanju kruha. Za izdelovanje testa je treba vsaj tolike, če ne večje spretnosti, kakor za peko kruha. Izdelovanje testa in peka, oboje je po mnenju zborničnem v taki zvezi, da ni moči reči: pri prvem še niso dani znaki za pojem rokodelskega obrta, ampak šele pri drugi.

Izdelovanje testa za kruh, ki je namenjen za prodajo, po mnenju odsekovem tudi ni moči smatrati za domač obrt. Pač bi imelo zmisel, izdelovanje kruha sploh, to je izdelovanje testa in njega peko smatrati za domač obrt, toda ločiti obe deli in reči: izdelovanje testa je domač obrt, njega peka pa ne, po mnenju odsekovem ne gre. Z ene strani sta obe opravili, kakor že omenjeno, v tako tesni zvezi, da ni moči govoriti o testu kot o kakem kruhovem polproduktu, ki bi se dal samostojno razpečati, z druge strani pa odsek z ozirom na to, da je izdelovanje testa smatrati vsaj za tako težko opravilo kakor peko kruha, ne uvidi, zakaj bi se samo izdelovanje testa smelo izvrševati kot domač obrt, njega peka pa ne. Če se branjevcem in prodajalcem kruha odreka pravica, da smejo kruh peči, izvršujoč s tem domač obrt, se mora dosledno tudi zanikati, da bi kot izvrševalci domačega obrta smeli delati testo.

Svoj nazor, da prodajalci kruha, ki nimajo pekarske pravice, tudi niso upravičeni v izdelovanje testa, in da izdelovanja testa ni moči smatrati za domač obrt, odsek lahko podpre z razsodbami upravnega sodišča. Dasi je upravno sodišče v svoji razsodbi z dne 27. maja 1886, št. 1485 (Budwinski št. 3081, ozir. dr. Friedrich Frey in dr. Rudolf Maresch: Sammlung von Gutachten und Entscheidungen über den Umfang der Gewerberechte, I. zvezek št. 22) izreklo, da naprava testa za kruh še sama zase ne nareja pojma rokodelskega obrta in da se sme vršiti brez sposobnostnega dokazila ter pa spada v pojem domačega obrta, ako jo opravljajo domači ljudje, — se je v novjšem času v dveh razsodbah določno izreklo v nasprotnem smislu, in to v razsodbi z dne 11. oktobra 1899, št. 8091 (Frey-Maresch, III. zvezek št. 4468), navedeni tudi po mestnem magistratu, oziroma po zadrugi pekov in kolačnikov v Ljubljani, in pa v razsodbi z dne 20. aprila 1898, št. 2118 (Budwinski št. 11.630, oziroma Frey-Maresch, III. zvezek št. 4640). Ta razsodba pravi med drugim: „Če tudi pojem domačega obrta v zakonu ni določen, je vendar izključna uporaba domačih ljudi pri izdelovanju kakkega prometnega predmeta le jeden izmed znakov domačega obrta. Ker pa je bistveni znak domačega obrta ta, da se celi prebivalski krogi poleg svojega pravega opravila pečajo z napravo in razpečavanjem enega in istega porabnega predmeta, se izdelovanje

testa, ki ga vrše eden ali posamezni obrtniki za izgotovitev kruha v prodajo v njih obrtu, izdelovanje testa, ki kot tako ni predmet porabe ali prodaje, ampak ga šele pek mora narediti za takega, gotovo ne more subsumirati pojmu domačega obrta. In dalje: „Če delo, potrebno za izgotovitev kruha, razdelimo v dva stadija; v izdelavo testa in v peko testa, je ena izmed teh manipulacij za napravo kruha gotovo ravno tako potrebna, kakor druga, in naprava testa gotovo ni manj važna. Naučitev pekovskega obrta se torej enakomerno razteza na obe manipulacije, in trgovec z viktualijami, če hoče za kruh, ki ga prodaja v svoji prodajalni, sam delati testo, bo moral v smislu zadnjega odstavka § 38. obrt. nov. sposobnostni dokaz donesti, ravno tako, kakor tisti, ki opravlja peko testa.

Odsek je predlagal: častita zbornica skleni, naj se v tem smislu poroča deželni vladi. Zbornični svetnik gosp. Karol Luckmann je rekel, da je zoper vsako tesnosrčno razsekavanje obrtnih pravic, kajti s tem se obrtnikom ne pomaga. Najboljši dokaz sposobnosti so izdelki posameznega obrtnika, konsument si že sam naredi sodbo. Kjer gre za to, da na eni strani ni dobička, na drugi pa škoda, je stopiti na liberalno stališče. Govornik je za to, da se trgovcem z mešanim blagom in branjevcem ne jemlje stara pravica.

Ko je zbornični svetnik gosp. Ivan Schrey toplo priporočil odsekov predlog, kažoč na veliko škodo, katero trpe peki, je bil odsekov predlog z večino glasov sprejet.

Občni zbor kmetijske družbe kranjske.

V veliki dvorani „Mestnega doma“ vršil se je 10. t. m. letošnji občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske o mnogoštevilni udeležbi članov iz vseh krajev naše dežele.

Zborovanje je otvoril družbin predsednik pl. Detela, ki je pozdravil navzoče člane, ter izrekel obžalovanje, da se deželni predsednik baron Hein, po nujnih opravkih zadržan, ne more udeležiti zborovanja. Predstavil je potem vladnega zastopnika in referenta o kulturnih zadevah okrajnega glavarja viteza Laschana in se hvaležno spominjal bivšega referenta barona Schönbergerja, ki je zlasti energično podpiral akcijo glede regeneracije naših vinogradov. Kmetijska družba je tudi v preteklem letu lepo napredovala. Denarni promet je znašal čez pol milijona kron. Predsednik je pozdravil tudi mnogoštevilno navzoče veleposestnike, ki se tako živo zanimajo za družbo ter se spominjal umrlih družabnikov, zlasti stavbenega svetnika Witschla, ki je bil skoraj 50 let